

Història dels centres del Parc de Salut Mar

HOSPITAL DEL MAR

A la Barceloneta, barri marítim de Barcelona, i al mateix lloc on al segle XVI s'aixecava la "Casa de la Sanitat", centre de quarantena per als possibles contaminats d'ultramar, es troba l'actual Hospital del Mar, un hospital general que dona assistència sanitària al sector marítim i al casc antic de la Ciutat Comtal.

Les epidèmies de còlera i febre groga que van assolir Barcelona durant el segle XIX van obligar a l'Ajuntament de la ciutat a construir un llitgeret inaugurat el 1905. Així naixia el primer nucli del futur hospital per a infecciosos, que constava de diverses instal·lacions rudimentàries situades al mateix solar en què, entre 1929 i 1930, es va construir l'edifici horitzontal de l'actual centre. Tal com el seu nom indica, la funció primordial del nou Hospital Municipal va ser la de lluitar contra les malalties infeccioses que afligien contínuament la ciutat de Barcelona degut a la seva doble condició de gran capital i d'important centre de trànsit marítim.

Després de la guerra civil, l'Hospital va jugar un paper decisiu en el tractament de greus epidèmies com les de verola (1940), tifus exantemàtic (1941- 1942), poliomielitis (1950) i còlera (1971). Durant el dramàtic increment de la poliomielitis a la dècada dels 50, l'Hospital centralitzà la lluita antiinfecciosa, creà un servei de Poliomelitis i adquirí el primer pulmó d'acer de Catalunya. Així mateix va ser, durant els anys 60 i 70, l'hospital de referència per a casos de tètanus i gangrena gasosa i de disposar d'una cambra hiperbàrica monoplaça i de la primera unitat de cures intensives existents a Espanya. Gràcies a la progressiva instal·lació de nous serveis, durant la dècada dels 70 i primers anys dels 80, l'antic hospital per a infecciosos es va expandir fins a convertir-se en un centre dotat de gairebé totes les especialitats mèdiques i quirúrgiques, incloent la primera Unitat de Deshabitació de Toxicomanies del país.

L'Hospital del Mar va rebre el reconeixement públic i un impuls definitiu el 17 d'octubre de 1986, quan el Comitè Olímpic Internacional va decidir que Barcelona fos la Seu dels Jocs Olímpics del 92, i es proposa l'Hospital com a centre sanitari de referència per a la família olímpica. A la Història de l'Hospital es recordarà aquesta data, no sols per l'èxit assolit en la seva reconeguda capacitat per assumir la responsabilitat olímpica, sinó com el punt de partida d'una remodelació arquitectònica de primera magnitud, que ha fet possible una

oferta assistencial de notable qualitat i ha facilitat una nova organització de les activitats i, per tant, una millora del confort per als ciutadans i per als professionals.

Al 1973, el conveni signat amb la Universitat Autònoma de Barcelona, - posteriorment renovat els anys 1990 i 2001 - i els convenis signats amb la UPF i l'Escola d'Infermeria del Mar, converteixen l'Hospital del Mar en un Centre Sanitari Universitari. L'any 2008, l'Hospital del Mar emprèn una reforma per modernitzar-se definitivament. Les obres, que gairebé duplicaran els espais, permetran concentrar serveis, augmentar les àrees ambulatories (consultes externes i hospital de dia), disminuir els desplaçaments dels usuaris i millorar el confort de les habitacions i zones d'espera, alhora que oferirà als professionals treballar en nous espais assistencials, més confortables i més adequats per al model assistencial actual.

Actualment, l'Hospital del Mar compta amb 372 llits d'aguts, complementats amb 95 llits ubicats a l'Hospital de l'Esperança i 44 llits d'aguts de Salut Mental al Centre Dr. Emili Mira. Així mateix, disposem de 34 places d'Hospital de Dia, 25 boxes polivalents d'urgències, 64 consultoris, 21 gabinets de diagnòstics, 10 quiròfans i 2 paritoris.

L'INSTITUT DE RECERCA DE L'HOSPITAL DEL MAR (IMIM)

L'IMIM fou creat per l'Ajuntament de Barcelona l'any 1947, en virtut d'un suggeriment realitzat pel Professor Nauck, cap del Tropeninstitut d'Hamburg, al Dr. Trias de Bes, director del llavors Hospital d'Infecciosos, avui Hospital del Mar. La seva creació va ser possible gràcies al suport del Dr. García Tornel, aleshores Tinent d'Alcalde de Sanitat de l'Ajuntament de Barcelona.

La consolidació de l'IMIM com a centre de recerca i de docència va ser la dècada dels 60-70, sota la direcció dels doctors Amadeo Foz i Jordi Gras, destacant el Dr. Foz l'any 1971 amb l'estudi del brot de còlera que hi va haver aquell any.

L'any 1984 es va constituir l'IMAS com a organisme autònom de l'assistència sanitària municipal, fet que va afavorir el desplegament d'una política de recerca en els hospitals municipals i l'establiment d'un pressupost específic.

L'any 1991 l'IMIM és acreditat pel Consejo de Universidades com a Institut Universitari i l'any 1992 el laboratori antidopatge de l'IMIM s'encarrega de la

realització de les proves de dopatge pels Jocs Olímpics i Paralímpics celebrats a Barcelona.

L'abril de l'any 2000 es signa un conveni de col·laboració conjunt entre l'Ajuntament de Barcelona, els Departaments d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació i de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra i l'IMAS, per la creació i posta en marxa del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB); i al juliol d'aquell mateix any l'IMIM s'adsciu com a Institut Universitari a la Universitat Pompeu Fabra (UPF) per decret de la Generalitat de Catalunya.

Des del mes d'octubre de l'any 2006, l'IMIM es troba ubicat a les noves dependències del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB).

Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona

L'IMIM és una de les principals institucions impulsores de la creació i posta en marxa del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB) (www.prbb.org), un projecte científic i innovador que ambiciona convertir Barcelona en una de les grans capitals de Recerca Biomèdica d'Europa. Per fer possible el projecte, l'11 d'abril del 2000 es firmà un conveni de col·laboració conjunt entre l'Ajuntament de Barcelona, els Departaments d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació i de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat, la Universitat Pompeu Fabra i l'IMAS. El 23 de setembre del 2000 la ministra de Ciència y Tecnologia, Anna Birulés, i l'alcalde de Barcelona, Joan Clos, varen presidir l'acte protocol·lari d'inici de les obres. El PRBB, un parc científic universitari, té com a objectiu estratègic el concentrar i optimitzar els recursos humans, científico-tècnics i logístics necessaris per aconseguir una Recerca d'Excel·lència, una Docència Superior Innovadora, i una Assistència Sanitària de la màxima qualitat en el camp biomèdic.

El PRBB està ubicat en un edifici de 28.000 m², que disposa de tecnologies avançades i instal·lacions especialment dissenyades per a la recerca. L'edifici, d'una arquitectura singular, està construït en el front marítim de la Barceloneta, al costat de l'Hospital del Mar. El Nucli Científic Principal està integrat per l'IMIM, centre del PSMARi Institut Universitari adscrit a la UPF, el Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (Dept. CEXS) de la UPF (www.upf.edu/cexs), i el Centre de Regulació Genòmica (CRG) (www.crg.es).

El PRBB concentra la seva recerca científica en els camps següents: Diferenciació Cel·lular i Càncer, Genòmica i Regulació Gènica, Epidemiologia i Salut Pública, Fisiopatologia i Desenvolupaments Terapèutics, Bioinformàtica i Informàtica Biomèdica.

El 22 de juny de l'any 2002 es constitueix la Fundació Parc de Recerca Biomèdica per part de les Fundacions UPF, IMIM i CRG, després d'un acord previ entre les entitats superiors corresponents. El Patronat és el màxim òrgan de govern de la Fundació i està format per representants del PSMAR, del Departament d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, de les Universitats (UPF i UAB) i de personal investigador de l'IMIM.

HOSPITAL DE L'ESPERANÇA

El mes de novembre de 1924 l'Ajuntament de Barcelona va prendre l'acord d'utilitzar dos pavellons amb capacitat per a 80 malalts a l'Hospital Municipal per a Infecciosos, separats de la resta d'edificis. D'aquesta manera es va constituir l'Hospital d'Incurables. Va ser el juny de 1928 quan l'Ajuntament de Barcelona, va canviar el nom i el va denominar Hospital-Asil de la Mare de Déu de l'Esperança".

El 1933 es van construir un parell de nous edificis per poder fer-se càrrec amb garanties de les urgències i els casos necessitats d'operacions, el 1935 es va habilitar un pavelló quirúrgic.

Poc després s'inicià el projecte del que seria el definitiu emplaçament de l'Hospital de la Mare de Déu de l'Esperança. L'edifici de quatre plantes, inaugurat el 22 de juny de 1945, només ocupava en aquells moments un cos del que és l'actual i volia ser un exemple de l'aplicació dels principis de construcció sanitària moderna. El 1948 es va ubicar a l'Hospital el Servei Quirúrgic d'Urgències municipal, que hi va ocupar 30 llits.

El 1975 l'Hospital de la Mare de Déu de l'Esperança es converteix en un asil per a gent gran. El 1977 la situació canvia radicalment i es decideix convertir-lo en un hospital general. Un acord amb la Seguretat Social garanteix una continuïtat en la prestació del servei i, a partir de llavors, es van dotant els diferents

serveis. El 1978 s'instal·la el servei de Nefrologia, que fa el primer trasplantament renal l'any següent. El 1981 entra en funcionament Urgències i el 1982 la Unitat de Cures Intensives i el Banc de Sang. Fins el 1990 es potencia l'activitat quirúrgica del centre i es treballa molt en aspectes que millorin l'atenció als malalts.

L'últim pas que ha donat l'Hospital de l'Esperança s'emmarca en el remodelatge de l'oferta sanitària dels hospitals del PSMAR que es va emprendre el 1992. L'Hospital avança cap a l'especialització en dues àrees molt definides: d'una

banda la quirúrgica, fonamentalment l'oftalmològica, i de l'altra la relacionada amb les malalties de l'aparell locomotor.

El servei de Medicina Física i Rehabilitació es trasllada des del Centre Peracamps l'octubre de 1993, per incorporar-se a la Unitat de l'Aparell Locomotor. Aquesta Unitat integra funcionalment els serveis de Cirurgia Ortopèdica i Traumatològica, Reumatologia i Medicina Física i Rehabilitació.

L'Hospital és actualment referent pel que fa a l'atenció oftalmològica i també en relació amb el tractament quirúrgic de les patologies osteo-articular i crònic-degeneratives de l'aparell locomotor. Així mateix disposa de llits d'hospitalització d'aguts dependents del servei de Geriatria. L'Esperança és també actualment seu de les instal·lacions del servei de Radioteràpia del PSMAR.

CENTRE FÒRUM

El Centre Fòrum es va inaugurar el 22 de setembre del 2005 amb la presència de l'Alcalde de Barcelona de llavors, l'Excm. Joan Clos i de l'Hnble. Sra. Marina Geli, Consellera de Salut de la Generalitat de Catalunya. El Centre Fòrum va suposar la renovació de dues estructures antigues, com eren el Centre Geriàtric Municipal, creat l'any 1977 al barri de la Bonanova, i dedicat a l'atenció a la gent gran, i l'Institut Psiquiàtric Municipal, creat l'any 2001 i ubicat a Nou Barris.

En un context marcat per l'envelliment progressiu de la població i per l'aparició de noves eines assistencials per a tractar les malalties mentals i neuropsicològiques, es va dissenyar el projecte del Centre Fòrum en el cor de la nostra àrea de referència i en una de les zones de la ciutat amb majors expectatives de futur. El nou edifici incorporava noves tecnologies, avenços científics i noves formes d'organització, per tal d'oferir un ampli ventall de

possibilitats i crear espais de convivència i de qualitat, tant per als professionals com pels usuaris.

Quan a l'àmbit de la Geriatria, el Centre Fòrum ofereix, a través del servei de Geriatria atenció a les necessitats sanitàries i sociosanitàries de les persones grans i de les seves famílies, la qual cosa comprèn el diagnòstic, tractament, seguiment i avaluació de la malaltia. Un equip de professionals té cura de les necessitats de les persones grans, tant en unitats d'hospitalització com des de les consultes externes, l'hospital de dia o l'atenció domiciliària.

Quan a l'àmbit de la Psiquiatria, el Centre Fòrum ofereix, a través de l'Institut de Neuropsiquiatria i Addiccions (INAD), hospitalització d'aguts vinculada als seus sectors, serveis d'hospital de dia de psiquiatria, l'hospitalització de patologia dual i un CAS.

CENTRE DR. EMILI MIRA

La Mancomunitat de Catalunya presidida per Prat de la Riba (1914) decideix la construcció d'una clínica mental al terme municipal de Santa Coloma de Gramenet (recinte Torribera).

L'any 1926 la Diputació de Barcelona autoritza el començament de les obres. La inauguració fou a l'octubre de 1930. Des d'aquesta data, el dispositiu sanitari va anar creixent amb la construcció de nous pavellons.

En l'àmbit docent, l'any 1985 el centre va esdevenir docent per a metges residents de psiquiatria i l'any 1994 per a residents de psicologia clínica. El 1992 s'incorporà a l'oferta formativa l'Escola Emili Mira i López. El 16 de juny de 2003 els Centres Assistencials de Torribera van canviar de nom i van passar a ser els Centres Assistencials Dr. Emili Mira i López, en honor als valors de la seva figura.

El dia 22 de desembre de 2009 el Consell de Govern de la Generalitat de Catalunya va aprovar el traspàs dels serveis dels Centres Assistencials Emili Mira i López (CAEMIL), de la Diputació de Barcelona a la Generalitat de Catalunya. En aquest sentit, el Servei Català de la Salut, la Diputació i el PSMAR van signar un conveni de cooperació, a través de l'INAD, en el desenvolupament de l'activitat sanitària assistencial del CAEMIL. Actualment, el centre disposa d'una completa oferta de serveis en salut mental que comprèn tots els nivells de l'atenció sanitària: ambulatoria, hospitalària i sociosanitària.